

Svar på skriftligt spörsmål SSS 107/2017 rd

Svar på skriftligt spörsmål med följdfråga till skriftligt spörsmål SS 678/2016 rd om tvångsåtersändning av asylsökande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 107/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Olli-Poika Parviainen/gröna:

Hur och på vilka grunder (vem och mot vilka kriterier) väljs de asylsökande ut som tvångsåtersänds just nu och hur många tvångsåtersändningar har genomförts (till exempel under det senaste halvåret)?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I mitt tidigare svar på det ursprungliga skriftliga spörsmålet SS 678/2016 rd, försökte jag på ett heltäckande sätt föra fram de lagstadgade grunderna och myndigheternas allmänna principer för avlägsnande av utlänningar som vistas olagligt i landet.

De behöriga myndigheternas förpliktelse att avlägsna utlänningar som uppehåller sig i Finland utan tillstånd grundar sig på bestämmelser i utlänningslagen som jag redan tog upp i mitt tidigare svar. Finlands skyldighet att stifta lagar om detta i sin nationella lagstiftning grundar sig på Europaparlamentets och rådets direktiv (2008/115/EG) om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (återvändandedirektivet). Enligt artikel 8 i återvändandedirektivet ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet om återvändande om inte någon tidsfrist för frivillig avresa har beviljats eller om åläggandet att återvända inte har hörtsammats inom den tid som beviljats.

Den 2 mars 2017 gav EU-kommissionen ett meddelande och rekommendationer för att effektivisera återtagande och återvändande. Syftet med meddelandet och rekommendationerna är att avsevärt förbättra återvändandet som sker från EU:s område och höja återvändandegraden. Kommissionen uppmanar även medlemsstaterna att omedelbart vidta de åtgärder som rekommenderas för att effektivisera återvändandena.

Enligt kommissionen är en av orsakerna till den okontrollerade immigrationen och motivet hos de flyktingar som illegalt försöker ta sig till Europa vetskapen om att EU:s system och medlemsstaternas åtgärder för att återsända dem som vistas i ett land illegalt inte är tillräckligt effektiva. Även om effektiveringen av återvändandena har varit ett viktigt mål för EU under migrationskrisen, är återvändandegraden fortfarande väldigt låg. Kommissionen anser att detta missförhållande bör åtgärdas. En viktig del av åtgärderna i samband med kontrollen över migration-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 107/2017 rd

en är att återsända dem som vistas i landet illegalt samtidigt som man respekterar de mänskliga rättigheterna och människovärdet och iakttar principen om non-refoulement. Medlemsstaterna ansvarar för återvändande utan dröjsmål.

Jag upprepar den princip och praxis som jag framförde i mitt tidigare svar: Polisens lagstadgade uppgift är att säkerställa att alla personer som ålagts att återsändas från Finland avlägsnar sig ur landet. Detta lyckas inte alltid, antingen på grund av orsak som beror på den som ska återsändas (personen flyr eller gömmer sig till exempel) eller på grund av den mottagande statens åtgärder. I regel lyckas återvändandena, både de som övervakas och de som ledsagas, om resedokumentet för den som ska återvändas är i skick. Polisen har ingen grund att agera på ett sätt som avviker från det normala när det gäller dem som ska återsändas till Irak. För varje irakier som ska återsändas försöker man verkställa återvändandet om han eller hon inte avlägsnar sig frivilligt. Om irakiern som ska återsändas har ett resedokument, verkställs återvändandet. Om resedokument saknas beror det i dag på om den som ska återsändas vill skaffa ett resedokument från sin hemstats myndigheter om återvändandet lyckas.

Finlands förhållningssätt till återvändande till Irak har inte förändrats i något skede. Till Irak, liksom till andra stater, återsänds de utlänningspersoner som vistas illegalt i Finland och som den mottagande staten ger sitt samtycke till att ta emot, och om Finlands behöriga myndigheter har ansett att det är möjligt att återsända personen till staten i fråga, samtidigt som principen om non-refoulement iakttas. Återvändandet verkställs i praktiken inte om man i enskilda fall känner till att den mottagande staten inte tar emot personen exempelvis för att personen har bristfälliga resedokument. Ibland kan det vara så att den mottagande staten inte godkänner att en av dess medborgare återvänder, även om Finlands myndigheter har haft uppfattningen att återvändandet borde gå utan problem. I dessa fall återvänder den som ska återsändas tillsammans med sina ledsagare till Finland och ett nytt försök görs när problemen med den mottagande staten har retts ut.

Enligt definitionen i 146 a § i utlänningslagen avser återvändande ett förfarande för avlägsnande som innebär att en tredjelandsmedborgare som har fått ett beslut om nekad inresa, avvisning eller utvisning antingen frivilligt avlägsnar sig eller avlägsnas ur landet.

Alla personer som har ansökt om internationellt skydd och fått ett negativt beslut får i samband med att beslutet delges information om beslutets följder och om följderna av det beslut om återvändande som följer på det. Om den asylsökande inte har förutsättningar att få internationellt skydd eller uppehållstillstånd på andra grunder i Finland, är personen skyldig att avlägsna sig från Finland och om personen inte gör det frivilligt har myndigheterna befogenhet att vid behov avlägsna personen från landet.

Från och med hösten 2015 har cirka 4 900 irakiska medborgare som ansökt om internationellt skydd i Finland återvänt till Irak frivilligt. Cirka 2 000 av dem har återvänt till sitt hemland självständigt utan understöd från myndigheterna. De övriga 2 900 har antingen återvänt med charterflyg som polisen ordnat i samarbete med irakiska myndigheter eller genom systemet för bistånd frivillig återresa som Migrationsverket förvaltar. Under det senaste halvåret har polisen

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 107/2017 rd

återsänt cirka 40 irakiska medborgare som fått verkställbara negativa beslut om internationellt skydd och ledsagt dem till Irak. Dessa personer har inte sökt sig till systemet för bistådd frivillig återresa eller avlägsnat sig frivilligt från landet på annat sätt. Irakiska myndigheter har tagit emot alla sina medborgare som polisen ledsagt.

Alla personer som återvänt till Irak har haft samma möjlighet att i asylprocessen individuellt utreda sin rättighet att få internationellt skydd och möjlighet att överklaga och få förvaltningsdomstolarnas avgörande på om myndighetens beslut är lagenligt innan de återvänder till sitt hemland. Finland är en rättsstat där såväl de egna medborgarna som utländska medborgare har rätt att i sista hand få sin lagliga rätt uppfylld av ett oberoende rättsväsende.

Helsingfors 10.4.2017

Inrikesminister Paula Risikko